

1. čtení: Marek 10,10-27

Hlavní čtení: Exodus 20, 1-17 (text desatera)

Kdo by v kostele neznal Desatero? Sestry a bratři, troufnu si tvrdit, že většina z vás je dokáže odříkat z paměti. Když ne doslova, tak aspoň v hlavních heslech. Desatero přikázání patří k základní křesťanské výbavě podobně jako modlitba Páně či vyznání víry. Nejpozději od konfirmace by je měl v srdci a myslí nosit každý evangelík, každá evangelička a podle něho jako podle rozcestníku řídit své životní kroky.

Desatero přikázání se neskládá jen z holých vět. Potřebuje celkem sedmnácti biblických veršů, což už je docela rozsáhlý úsek ke čtení. (Proto jste je poslouchali vsedě.) Desatero vlastně vydá za takové malé kázání. Možná by nebylo marné občas je při bohoslužbách prostě pomalu od začátku do konce přečíst a připojit amen. Odložit stranou všechny dodatečné průpovídky a nechat zaznít jednoznačná a jadrná slova Božího zákona. (Mimochodem: Nebyla by to zas až taková novinka. V dobách reformace zavedli recitaci Desatera při shromážděních v městě Štrasburku a odtud se zvyk rozšířil i do jiných církví. Inu, opakování matka moudrosti.)

Desatero nosíme v sobě pevně zapsáno. Snad nesmazatelně. Ale proč vlastně? Jaký užitek nám přináší? Máme z něho radost anebo je nám důvodem k nářkům a ke stížnostem? Někdy lze mezi křesťany narazit na jistý nešvar. Stává se, že věřící na světě kolem sebe nevidí nic dobrého. Přísně poměřují sebe i druhé lidi Desaterem a výsledek je velmi neutěšený. Velmi smutný. Přikázání za přikázáním můžeme probírat a rozhlížet se kolem, kdo co neplní. Je psáno: **nebudeš dychtit po domě svého bližního**. Avšak kolik závisti zamořuje lidská srdce. Kdo má víc, kdo má míň, kdo si co zaslouží. Je psáno: **nepokradeš**, ale kolik lidí jenom v naší zemi zbohatlo právě kradením. A nikdo je nepotrestal a zřejmě ani nepotrestá. Je psáno: **nesesmilniš**. A kolik se toho dnes a denně nasmilní a nacizoloží a pak se vše ještě barevně otiskne v novinách. Mohli bychom takto pokračovat. Jenže komu takové pozorování udělá radost? Komu prospěje?

Já osobně jsem přesvědčen, že Desatero nebylo sepsáno, abychom naříkali, jak se nedodrhuje a jak svět ve zlém leží. Myslím si, že Boží přikázání jsou nám dána pro radost. Pro radost žít podle pravidel a prožít tak život pořádně. Asi jako při hře – pouze podle pravidel si zahrajete pořádně a můžete se upřímně radovat z výsledku. Jinak hraní ztrácí smysl. Falešná hra založená na podvodech sice může vést k vítězství. Ale kdo si váží výhry, která je nafixlovaná? Desatero jsou pravidla pro naši životní hru. Podle těchhle pravidel máme hrát. Když se nám daří držet se pravidel, máme se radovat, že spějeme ke správnému cíli. K výsledku, za jaký se nemusíme stydět. A že někdo podvádí a pravidla obchází? Jeho škoda, že jeho hra nestojí za nic. Možná se bude moci na konci života pochlubit hromadou věcí, ale životem samotným – způsobem, jak život prožil – se rozhodně chlubit nebude.

Desatero je dar. Dar pro radost. Představuji si, nač asi myslel Mojžíš, když tesal Boží pokyny do kamenných desek. Říkal si nad jednotlivými řádky „Ajaj, tohle nezvládneme. Tohle nám bude dělat problémy, na to nebudeme mít dost sil“? Anebo si naopak říkal: „Jo, tohle zvládnem. I toto půjde. A na tomto nám síly taky vystačí?“ Podle mne byl Mojžíš spíše optimista. Neodcházel ze Sinaje zdrchaný množstvím neuskutečnitelných příkazů. Jsou to směrnice, které lze vyhovět. Kupříkladu jako vyhověl onen bohatý mladík v prvním čtení z evangelia. Pán Ježíš vůbec nezpochybňuje jeho výpověď o dodržování všech přikázání. Ani my nepovažujme Desatero za nedosažitelný ideál, nýbrž za proveditelné úkoly. Za nutné kroky, které člověk prostě musí zvládnout, aby někam

dospěl. Podobně jako si musí osvojit abecedu a používání příboru. Ano, lze žít i bez písmenek a jíst rukama, ale kdo by o takový život stál? Ano, lze žít bez Desatera, ale jaký je to život?

Desatero je dobrý dar pro život. Dar, který má cenu si podržet a dodržet jeho pokyny. Na úvod jsme zpívali žalm 1. – radostnou píseň o člověku, který se drží Božích slov a kráčí správnou životní cestou. Nikde ani zmínka, že by život podle Boží vůle byla otrava bez kloudného výsledku. Naopak! Bohabojný muž je přirovnán k pěkně zakořeněnému stromu, který má odkud čerpat sílu a který nese hojné plody. Ne z donucení, ne z bezduchého hlídání příkazů, nýbrž z radosti žít podle Boha.

Možná jste už od lidí, kteří jsou církvi vzdáleni, někdy zaslechli podobnou větu: „Já v Boha nevěřím, ale Desatero přikázání uznávám. Aspoň to by měl slušný člověk zachovávat.“ Mně při podobných slovech hořkne úsměv na rtech. Ach jo, vždyť vůbec nevědí, o čem mluví. Sami sebe usvědčují z neznalosti. Copak lze dodržovat Desatero a zároveň nevěřit v Pána Boha? Vyloučeno! V prvním přikázání se praví: ***Já jsem Hospodin, tvůj Bůh; já jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví.*** (2) Desatero není úřední vyhláška. Začíná jako rozhovor. Bůh Hospodin mluví k lidem. Já a ty. Já jsem Bůh a ty jsi můj lid. Já pro tebe, Izraeli, něco mám. A skrze Izraele mám něco i pro tebe, celé lidstvo, každý člověče. Já a ty jsme si partnery, poněvadž já, Bůh, jsem si tě vybral. Desatero tedy odráží vztah mezi dvěma stranami. Vztah osobního Boha k milovaným lidem. Následujících deset přikázání nejsou anonymní normy, které se z ničeho nic vznášejí ve vzduchu. Nejsou to příkazy, za nimiž si nelze nikoho představit. Tak tomu je u kupříkladu u dopravních předpisů. Za omezenou rychlostí či předností v jízdě nikoho nevidíme. Avšak za biblickými příkazy stojí živá bytost.

Já jsem Hospodin, tvůj Bůh; já jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví. Právě odsud pramení působivost Desatera pro věřící lidi. Nepřístupujeme k němu z povinnosti, nýbrž z radosti. Setkáváme se v něm se svým Bohem. S někým, koho už známe a víme, že jemu na nás záleží. Už pro nás něco udělal. ***Vyvedl jsem tě z egyptské země, z domu otroctví,*** slyšeli Izraelci. Bůh oslovuje Desaterem ty, které zachránil. Které vytrhl z nesmyslného života. Z otročení cizím plánům a úmyslům. Na začátku biblické knihy Exodus čteme: ***Izraelci vzdychali a úpěli v otročině. Jejich volání o pomoc vystupovalo z té otročiny k Bohu. Bůh vyslyšel jejich sténání, Bůh se rozpomněl na svou smlouvu, Bůh na syny Izraele pohleděl, Bůh se k nim přiznal.*** (Ex 2,23nn) Z napínavého vyprávění se pak dovídáme, jak Hospodin vyvedl svůj lid z faraonovy říše. Na cestě pouští jim svěřuje Desatero – jim, lidem vysvobozeným, lidem zachráněným.

Desatero je pro lidi, kteří vědí, že bůh jménem Hospodin vysvobozuje. Dávni Izraelité tenkrát otročili v cihelnách při výstavbě faraonových měst. Formy otroctví se však proměňují. Dnes se otročí různým trendům – co člověk musí mít, jak se musí chovat, aby si zachoval určitou společenskou úroveň. Anebo člověk může otročit i sobě samému – svým zlovykům, špatným způsobům chování, svým závislostem. Umíme na sebe uvalit nová a nová egyptská otroctví. Jenže je zde ještě Bůh, který zasahuje a ujímá se všech, kterým se otročina vzpříčila. ***Já jsem Hospodin, tvůj Bůh; já jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví.*** Desatero je pro lidi vysvobozené, kteří odmítají dělat otroky lidským představám. Boží příkazy, Boží řád jsou součástí Boží záchrany, spásy. Jsou pokračováním vysvobození. Díky Bohu jste vy a jsem já svobodný. Už se neřídíme bludnými nároky svého okolí, neřídíme se svými touhami. Místo nich řídíme se nároky Božími. Jsou to dobré směrovky k životu a je radost podle nich jít.

Amen.